

Шерстюк Олександр Валерійович, кандидат технічних наук, старший викладач кафедри автоматизованих електромеханічних систем, +38(068)606-63-33, oleksandr.sherstiuk@online.ua, ORCID ID: 0009-0008-6426-3738

Харківський національний технічний університет сільського господарства Петра Василенка, м. Харків, вул. Алчевських, 44, 61002

Халін Станіслав Васильович, к.е.н., директор Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки і технологій сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого, +38(063)027-19-93, ndi@ndipvt.com.ua, ORCID ID: 0000-0002-7510-5056

Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого вул. Інженерна, 5, смт Дослідницьке, Білоцерківський район, Київська обл., 08654

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВІДТВОРЕННЯМ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У сучасних умовах глобальних змін, нестабільності ринкового середовища та необхідності впровадження інновацій у сільське господарство питання стратегічного управління відтворенням виробничого потенціалу набуває особливої ваги. Ефективне функціонування аграрних підприємств потребує комплексного підходу для управління ресурсами, модернізації технологій та адаптації до економічних викликів. Розробка ефективних стратегій відтворення виробничого потенціалу сприятиме підвищенню конкурентоспроможності аграрного сектору, оптимізації використання ресурсів та забезпеченню продовольчої безпеки країни. Стратегічне управління відтворенням виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств є ключовим чинником забезпечення їхньої конкурентоспроможності та ефективного розвитку. Окрему роль відіграє державна підтримка та створення сприятливих умов для інвестицій у сільське господарство, що дозволяє забезпечити стабільність і прогнозованість розвитку галузі. Впровадження ефективних механізмів стратегічного управління сприятиме збалансованому розвитку аграрного сектора, покращенню фінансових показників підприємств і підвищенню їх адаптивності до змінних умов ринку. У сучасних умовах зростання глобальних викликів, таких як зміни клімату, обмеженість природних ресурсів та коливання ринкових цін, ефективне використання виробничих ресурсів набуває особливої актуальності. Стратегічне управління виробничим потенціалом сільськогосподарських підприємств передбачає збалансування внутрішніх можливостей із динамікою зовнішнього ринку при забезпеченні ефективного відновлення ресурсів. Цей процес потребує адаптації до специфічних для сектора викликів, таких як розширені виробничі цикли та зміни вимог ринку. Розвиток виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств повинен базуватися на інноваціях, ресурсоефективності, якісному управлінні та стратегічному плануванні. Саме комплексний підхід дозволить у довгостроковій перспективі забезпечити стабільний розвиток аграрного сектора та його конкурентоспроможність.

Ключові слова: стратегічне управління, потенціал, ресурси, середовище, відтворення, розвиток.

Sherstiuk Oleksandr, PhD in Technical Sciences, Senior Lecturer, Department of Automated Electromechanical Systems, +38(068)606-63-33, oleksandr.sherstiuk@online.ua, ORCID ID: 0009-0008-6426-3738

Petro Vasylenko Kharkiv National Technical University of Agriculture, 44, Alchevskikh St., Kharkiv, 61002

Khalin Stanislav, Candidate of Sciences in Economics, Director, Leonid Pogorily Ukrainian Research Institute of Forecasting and Testing of Machinery and Technologies for Agricultural Production, +38(063)027-19-93, ndi@ndipvt.com.ua, ORCID ID: 0000-0002-7510-5056

Leonid Pogorily Ukrainian Research Institute of Forecasting and Testing of Machinery and Technologies for Agricultural Production 5, Inzhenerna St., Doslidnytske Township, Bilotserkiv District, Kyiv Region, 08654

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF STRATEGIC MANAGEMENT OF THE REPRODUCTION OF THE PRODUCTION POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Abstract. *In the current conditions of global changes, instability of the market environment, and the need to introduce innovations in agriculture, the issue of strategic management of the reproduction of production potential is gaining particular importance. The effective functioning of agricultural enterprises requires an integrated approach to resource management, modernization of technologies, and adaptation to economic challenges. Developing effective strategies for reproducing production potential will contribute to increasing the agricultural sector's competitiveness, optimizing the use of resources, and ensuring the country's food security. Strategic management of the reproduction of the production potential of farming enterprises is a key factor in ensuring their competitiveness and effective development. A separate role is played by state support and the creation of favorable conditions for investment in agriculture, which provides the stability and predictability of the development of the industry. Introducing effective strategic management mechanisms will contribute to the agricultural sector's balanced development, improving the enterprises' financial performance and increasing their adaptability to changing market conditions. In today's growing global challenges, such as climate change, limited natural resources, and fluctuations in market prices, the effective use of production resources is becoming particularly relevant. Strategic management of the production potential of agricultural enterprises involves balancing internal capabilities with external market dynamics while ensuring effective resource recovery. This process requires adaptation to sector-specific challenges, such as extended production cycles and changing market requirements. The development of the production potential of agricultural enterprises should be based on innovation, resource efficiency, quality management, and strategic planning. It is an integrated approach that will ensure the stable development of the agricultural sector and its competitiveness in the long term.*

Keywords: *strategic management, potential, resources, environment, reproduction, development.*

Постановка проблеми у загальному вигляді Сільськогосподарські підприємства функціонують у динамічному середовищі, яке характеризується нестабільністю ринкової кон'юнктури, технологічними трансформаціями та зміною регуляторних вимог. Відтворення виробничого потенціалу в таких умовах стає одним із ключових викликів, оскільки вимагає збалансованого підходу до

управління матеріально-технічними, фінансовими, трудовими та інформаційними ресурсами.

Актуальним завданням є розробка концептуальних засад стратегічного управління відтворенням виробничого потенціалу, які б враховували особливості функціонування аграрного сектору, забезпечували ефективне використання ресурсів та сприяли розвитку сільськогосподарських підприємств. Це потребує визначення методологічних основ, аналізу існуючих підходів та розробки практичних механізмів управління, що дозволять забезпечити довгострокову конкурентоспроможність та стійкість підприємств у сучасних умовах. Розробка ефективних стратегій відтворення виробничого потенціалу сприятиме підвищенню конкурентоспроможності аграрного сектору, оптимізації використання ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій Дослідження концептуальних засад стратегічного управління відтворенням виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств привертає увагу як українських, так і зарубіжних вчених. Серед українських дослідників варто відзначити Дзюбинська Х. М., Іванько М. В., Касьянова Н. В., Костирко Р. О., Красноручський О. О., Левченко Ю. Г., Ніщенко В. С., Пантелєєв М. С., Писаренко С. В., Сарай Н. І., Шашина М. В., Шматько Н. М. та інші[1-8].

Серед зарубіжних вчених, які досліджували аспекти стратегічного управління в аграрному секторі, можна відзначити Джорджа Акерлофа, Кеннета Ерроу та Деніела Канемана. Їхні роботи стосуються економічної теорії та прийняття рішень, що є важливими для розуміння стратегічного управління в аграрному секторі

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, присвячених відтворенню виробничого потенціалу, залишається невирішеними низка питань. Зокрема, відсутність єдиного підходу до стратегічного управління цим процесом, недостатня адаптація сучасних методик оцінки й планування відтворення, а також недостатнє використання технологій та інноваційних підходів у сільському господарстві.

Мета статті розробка та обґрунтування концептуальних засад стратегічного управління відтворенням виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, що включає аналіз теоретичних підходів, методологічних принципів забезпечення ефективного відтворення виробничого потенціалу в аграрному секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження Сучасні тенденції розвитку вітчизняної та світової економіки ставлять перед сільськогосподарськими організаціями завдання збереження можливості розвитку в умовах постійних змін факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, нормативно-правового регулювання та виробничих відносин у бізнес-середовищі. Аграрні підприємства змушені працювати в умовах ресурсних обмежень, що зумовлює необхідність більш ефективного використання наявного капіталу.

Зміст поняття «виробничий потенціал АПК» розкривається через систему взаємопов'язаних економічних категорій, які характеризують рівень матеріальних, фінансових і трудових ресурсів агропромислового комплексу та особливості їх раціонального використання в умовах функціонування аграрного ринку. Кількісні та якісні параметри виробничого потенціалу АПК, з одного боку, відображають специфіку досліджуваного об'єкта аграрних відносин, а з іншого – є його основною характеристикою, що визначає сутність виробничого процесу.

Від сталого розвитку сільськогосподарського виробництва безпосередньо залежить надійне забезпечення попиту на сільськогосподарську продукцію, що є одним із пріоритетів економічної політики країни. Цього можна досягти безпосередньо при ефективному використанні наявного виробничого потенціалу аграрного сектора. Основною метою суб'єктів господарювання, які займаються виробництвом сільськогосподарської продукції та наданням необхідних суспільству послуг, в сучасних умовах є отримання більших прибутків шляхом більш ефективного використання наявного ресурсного потенціалу. Дослідження показують, що реалізація зазначеного потребує, перш за все, визначення рівня забезпеченості аграрного сектору виробничими ресурсами та їх використання. Це актуально для кожної галузі сільського господарства. Тобто, виробництво

продукції рослинництва безпосередньо пов'язане із землею, тому визначення рівня забезпеченості та використання цього виробничого ресурсу є основною умовою розвитку рослинництва. Забезпеченість земельними ресурсами, як і визначення рівня використання землі, пов'язане не тільки з її обсягом, а й з якістю, причому врахування якісного фактору є першочерговим у всіх випадках.

Розвиток тваринництва з точки зору використання земельних ресурсів в основному потребує визначення обсягів сіножатей і пасовищ, у тому числі пасовищ літнього сезону. Тому визначення обсягу та якості земельних ресурсів є однією з основних умов при виборі напряму виробництва як у рослинництві, так і в тваринництві та аналізі можливостей розширення виробництва.

Ще однією важливою умовою розвитку сільськогосподарського виробництва є визначення рівня використання трудових ресурсів. Пропозиція трудових ресурсів формується як необхідною робочою силою, так і спеціалістами для використання у виробничому процесі залежно від характеру виробничої ділянки. Сезонність сільськогосподарського виробництва також вважається одним із основних факторів, що визначають формування попиту на трудові ресурси. Все це надзвичайно важливо з точки зору ефективності використання трудових ресурсів.

Забезпечення технічними засобами як складової виробничих ресурсів у сільському господарстві вважається одним із найважливіших питань. Це пов'язано як з тим, що технічні ресурси мають специфічні характеристики в аграрному секторі, так і з тим, що на додаток до послуг виробництва надаються певні логістичні послуги[2].

Зі сказаного видно, що в умовах нових виробничих відносин наявність, склад і якість виробничих ресурсів визначають рівень їх використання. При цьому кожен вид ресурсів сільськогосподарського виробництва тісно пов'язаний між собою і визначає темпи і масштаби освоєння їх діяльності. Це, в свою чергу, робить головною стратегічною метою сільськогосподарських господарств постійне підвищення ефективності та раціональності використання виробничих ресурсів.

Виробничий потенціал організації – це оптимальний взаємозв'язок факторів виробництва на мікрорівні, що дозволяє отримати максимально можливий виробничий результат при найефективнішому використанні виробничих ресурсів, при наявному рівні техніки та технологій, передових формах організації виробництва та незалежно від стану зовнішнього середовища.

Сарай Н.І. [7], Левченко Ю. Г. та Чередниченко О. А. [5] вважають, що ключовою складовою виробничого потенціалу є трудовий потенціал, який базується на фактичному або можливому використанні сукупності засобів, предметів праці та інформації. При цьому автори наголошують, що, поряд з іншими ресурсами підприємства, першочергове значення має його інтелектуальний потенціал.

Виробничий потенціал підприємства тісно пов'язаний із його фінансовими можливостями. Фінансові ресурси виступають ключовим елементом загального економічного потенціалу підприємства, безпосередньо впливаючи на його виробничий стан та перспективи розвитку. Ці аспекти детально розглянуто в [4].

Найважливішим чинником виробничого процесу науково-технічна революція виокремила інформацію. Інформаційний процес є неодмінною умовою роботи сучасної техніки задля підвищення якості робочої сили та як передумова успішної організації процесу виробництва. Відсутність чітко налагодженої інформації про наявність необхідних ресурсів виробництва, функціонуванні всіх ділянок виробництва, стані ринку та дії факторів зовнішнього та внутрішнього середовища не дозволяє своєчасно виявити виниклі недоліки у виробничій діяльності та виробити рішення щодо їх ліквідації.

Склад, зміст та якість інформації, яка залучається до керівника, відіграють визначальну роль у забезпеченні ефективності та дієвості управління виробничим потенціалом у ході виробничих процесів підприємства. Тому ефективне управління виробничим потенціалом вимагає організованого управління роботою виробництва чи підприємства загалом, що здійснюється на основі комплексного використання всіх видів інформації, що є як на самому виробництві чи підприємстві, так і за їх межами

Рівень ефективності використання виробничого потенціалу АПК є ключовим фактором, що визначає його конкурентоспроможність. Якісні параметри цього потенціалу охоплюють сукупність системних компонентів, зокрема рівень забезпеченості ресурсами, ефективність землекористування, фондівдачу та рентабельність [1]. Також враховуються характеристики трудових ресурсів, зокрема освітній рівень, досвід роботи, професійні навички, креативний підхід, продуктивність праці та можливості для підвищення кваліфікації. Чим вищий інтегральний показник використання цих факторів, тим конкурентоспроможним є аграрне підприємство.

Головним завданням кожного фахівця, залученого у виробничу діяльність, є прийняття управлінських рішень щодо ефективної організації виробничого процесу. Результат їх діяльності оцінюється по досягненню поставлених цілей та завдань. Таким чином, саме фахівцям виробництва належить ключова роль у процесі підтримки балансу між виробничою діяльністю та поставленими цілями; у визначенні раціонального варіанта розвитку, результативності виробничої діяльності як випуску конкурентоспроможної продукції.

Важлива проблема забезпечення високої результативності діяльності та конкурентоспроможності виробленої продукції полягає у технологічній відсталості підприємств, пов'язаної з нестачею сучасних технологій та сучасного технологічного обладнання; систем навчання та атестації робітників, інженерів та менеджерів підприємства, необхідних для забезпечення ефективного виробництва продукції.

У ситуації, що склалася, у найближчі роки вітчизняні підприємства мають здійснити комплексне технічне (технологічне, інформаційне та кадрове) переозброєння, без якого неможливо вирішити проблему забезпечення ефективності виробництва, випуску конкурентоспроможної продукції та досягнення тим самим результативності діяльності аграрних підприємств у цілому.

Ефективність сільськогосподарського виробництва залежить від поєднання технологічних досягнень, практик управління ресурсами, політики підтримки та

освіти. Комплексне вирішення цих факторів забезпечує стійке зростання сільськогосподарського виробництва при збереженні ресурсів (табл. 1).

Таблиця 1 – Фактори, що впливають на відтворення виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств

Група факторів	Конкретні фактори	Вплив на виробничий потенціал
Економічні	Рівень інвестицій, доступність кредитування, державна підтримка	Визначають можливості фінансування оновлення виробничих ресурсів
Технологічні	Впровадження новітньої техніки	Підвищують продуктивність та ефективність виробництва
Екологічні	Використання природоохоронних технологій	Визначають довгострокову стабільність виробництва
Соціальні	Освітній рівень працівників, умови праці, демографічна ситуація	Впливають на кадрове забезпечення підприємств
Організаційні	Рівень менеджменту, структура управління	Забезпечують ефективне використання ресурсів

Стратегічне управління виробничим потенціалом сільськогосподарських підприємств передбачає збалансування внутрішніх можливостей із динамікою зовнішнього ринку при забезпеченні ефективного відновлення ресурсів. Цей процес потребує адаптації до специфічних для сектора викликів, таких як розширені виробничі цикли та зміни вимог ринку [6]. Ключові принципи впливають із останніх досліджень стратегій агробізнесу в різних регіонах.

Концептуальні засади стратегічного управління відтворенням виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств мають вирішальне значення для забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності в умовах динамічного середовища. Ці принципи створюють основу для ефективного управління сільськогосподарськими підприємствами та збільшення їх ресурсів, можливостей і активів, задіяних у виробництві. Дотримуючись цих концептуальних принципів, сільськогосподарські підприємства можуть ефективно керувати своїм виробничим потенціалом і збільшувати його, забезпечуючи довгострокову стійкість, конкурентоспроможність і прибутковість перед лицем нових викликів і можливостей.

Таблиця 2 – Основні підходи до стратегічного управління відтворенням виробничого потенціалу

Підхід	Характеристика	Переваги	Недоліки
Ресурсний	Орієнтується на ефективне використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів	Оптимізація витрат, підвищення ефективності	Недостатня гнучкість, обмежений вплив на інноваційний розвиток
Інноваційний	Заснований на запровадженні нових технологій та методів управління	Підвищення конкурентоспроможності, довгостроковий розвиток	Висока потреба в інвестиціях
Екологічний	Фокусується на екологічному розвитку сільськогосподарських підприємств	Збереження природних ресурсів, зменшення негативного впливу на довкілля	Довгий період окупності інвестицій
Інтегрований	Поєднує кілька підходів, забезпечуючи комплексний розвиток	Висока адаптивність, баланс між ефективністю та стабільністю	Складність впровадження, потреба в висококваліфікованих кадрах

Одним із ключових концептуальних принципів є цілісне уявлення про виробничий потенціал. Це означає врахування всіх елементів, які сприяють виробництву, не лише матеріальних активів, таких як земля та обладнання, а й нематеріальних активів, таких як знання, навички та організаційні можливості. Наприклад, сільськогосподарське підприємство може інвестувати в технології землеробства (матеріальний актив), але не зможе навчити свою робочу силу тому, як ефективно використовувати їх (нематеріальний актив). Цілісне уявлення гарантує, що інвестиції здійснюються збалансованим чином, максимізуючи загальний вплив на виробничий потенціал. Це також включає врахування впливу методів виробництва на навколишнє середовище, рух до сталого сільського господарства, яке зберігає ресурси для майбутніх поколінь.

Іншим життєво важливим принципом є стратегічне узгодження. Це передбачає узгодження управління виробничим потенціалом із загальними стратегічними цілями сільськогосподарського підприємства. Наприклад, якщо підприємство прагне стати провідним виробником органічних овочів, його інвестиції у виробничий потенціал мають бути спрямовані на практику органічного землеробства, оздоровлення ґрунту та процеси сертифікації. Це

вимагає чіткого розуміння вимог ринку, конкурентного середовища, а також власних сильних і слабких сторін підприємства. Стратегічне узгодження запобігає неправильному розподілу ресурсів на ініціативи, які не сприяють досягненню стратегічних цілей підприємства. Ферма, яка прагне до диверсифікації, може інвестувати в нове обладнання для переробки, щоб збільшити вартість своїх культур, узгодивши виробничий потенціал із ринковими можливостями.

Крім того, важливим є принцип динамічної адаптації. Сільськогосподарський сектор постійно розвивається через технологічний прогрес, зміну споживчих уподобань та зміни політики. Сільськогосподарські підприємства повинні бути в змозі адаптувати свої методи виробництва, технології та організаційні структури, щоб залишатися конкурентоспроможними. Це вимагає постійного моніторингу зовнішнього середовища, проактивного управління ризиками та готовності сприймати інновації.

Принцип постійного вдосконалення підкреслює важливість постійного навчання, експериментування та вдосконалення виробничих практик. Це передбачає відстеження ключових показників ефективності (KPI), проведення регулярних перевірок ефективності та впровадження коригувальних дій для усунення будь-яких недоліків. Він також заохочує культуру інновацій та експериментів, де співробітники мають право визначати та впроваджувати вдосконалення. Цього можна досягти за допомогою програм навчання співробітників, платформ обміну знаннями та спільних дослідницьких проєктів. Наприклад, ферма може відстежувати свою врожайність, витрати на виробництво та вплив на навколишнє середовище, щоб визначити області для вдосконалення та відповідно запровадити нові технології.

Розвиток виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств повинен базуватися на інноваціях, ресурсоефективності, якісному управлінні та стратегічному плануванні. Саме комплексний підхід дозволить забезпечити стабільний розвиток аграрного сектора та його конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі (табл. 3).

Таблиця 3 – Основні стратегічні напрямки розвитку виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств

Стратегічний напрямок	Зміст	Очікувані результати
Модернізація матеріально-технічної бази	Оновлення сільськогосподарської техніки, впровадження автоматизації та новітніх технологій	Високий рівень зносу основних засобів, потреба у підвищенні ефективності виробництва
Розвиток агроіджиталізації	Впровадження цифрових технологій: GPS-контроль, агродрони, Big Data, IT-аналітика	Підвищення точності обробітку, зменшення витрат, адаптація до умов пандемії
Підвищення енергоефективності виробництва	Використання енергоощадних технологій, альтернативної енергетики	Зростання цін на енергоносії, екологічні вимоги ЄС
Зміцнення кадрового потенціалу	Підвищення кваліфікації працівників, залучення молоді та фахівців	Проблема трудової міграції, дефіцит кваліфікованих кадрів
Формування ефективної логістичної інфраструктури	Поліпшення системи зберігання, транспортування та реалізації продукції	Логістичні виклики пандемії, потреба в експортній орієнтації
Розвиток кооперації та кластеризації	Об'єднання дрібних виробників для спільного доступу до ресурсів і ринків	Підвищення конкурентоспроможності малих та середніх господарств
Залучення інвестицій та фінансових інструментів	Пошук альтернативного фінансування, грантів, кредитів, держпідтримки	Економічна нестабільність, потреба в ліквідності
Диверсифікація виробництва та розвиток переробки	Розширення асортименту продукції, створення доданої вартості	Адаптація до ринкових змін, зростання внутрішнього попиту

Стратегічне управління – це процес, за допомогою якого організація визначає свої довгострокові цілі, розробляє стратегії для їх досягнення та розподіляє ресурси для реалізації цих стратегій. Методи стратегічного управління виробничим потенціалом

- оптимізація розподілу ресурсів – узгодження використання ресурсів із виробничими цілями для максимізації виробництва без відходів. Це передбачає аналіз альтернативних витрат і визначення пріоритетів діяльності з найвищими прибутками;

- технологічні досягнення – інвестиції в технології покращують продуктивність, забезпечуючи більший результат при тих самих або менших витратах, таким чином зміщуючи межу виробничих можливостей назовні;

- розбудова потенціалу – підвищення навичок робочої сили та інфраструктури забезпечує краще використання наявних ресурсів, сприяючи довгостроковому зростанню;

- контури моніторингу та зворотного зв'язку – постійна оцінка виробничих процесів і результатів дозволяє вносити коригування, які підтримують ефективність і адаптуються до мінливих умов.

Стратегічно керуючи виробничим потенціалом, організації можуть забезпечити стаке зростання, оптимальне використання ресурсів і стійкість до зовнішніх шоків.

Висновки Розробка концептуальних засад стратегічного управління вимагає системного підходу, що охоплює такі аспекти, як модернізація техніко-технологічної бази, раціональне використання природних ресурсів, інноваційні підходи до управління та розвиток людського капіталу. Інтеграція нових технологій та інтелектуальних рішень у виробничі процеси сприяє підвищенню продуктивності, зниженню витрат та мінімізації негативного впливу на довкілля.

Стратегічне управління відтворенням виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств має базуватися на інноваціях, ефективному використанні ресурсів та сучасних управлінських підходах, що дозволить забезпечити довгострокову стабільність та ефективність аграрного виробництва.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дзюбинська Х. М., Шашина М. В. Оцінювання ефективності управління виробничим потенціалом підприємства за його складовими. *Економічні студії*. № 4(22), 2018. С. 29–33.
2. Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Морєва В. В. та ін. Потенціал підприємства: формування та використання. (2-ге вид., перероб. та доп.). Центр учбової літератури, 2013.
3. Костирко Р. О. Комплексний підхід до стратегічного аналізу потенціалу фінансово-економічної стійкості господарюючого суб'єкта. *Вісник Нац. університету "Львівська Політехніка". Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. № 578, 2007. С. 141–145.
4. Красноручський О. О., Ніценко В. С., Захарченко О. В. Оптимізація формування та використання економічного потенціалу в сільськогосподарських підприємствах: монографія. ТОВ «Лерадрук», 2013.
5. Левченко Ю. Г., Чередниченко О. А. Управління виробничим потенціалом підприємств харчової промисловості. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. № 35, 2010. С. 128–133. Retrieved from <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/10311>

6. Пантелєєв М. С., Шматько Н. М. Формування механізму стратегічного управління потенціалом підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 41, 2013. С. 209–215.
7. Сарай Н. І. Виробничий потенціал підприємства: сутність та особливості діагностики. *Інноваційна економіка*. № 12, 2012. С. 100–103.
8. Хринюк О. С., Бойко Т. О. Виробничий потенціал підприємства: підходи та методи його оцінки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. № 7, 2015. С. 521–526.

REFERENCES:

1. Dziubynska Kh. M., Shashyna M. V. Otsiniuvannia efektyvnosti upravlinnia vyrobnychym potentsialom pidpriemstva za yoho skladovymy [Evaluating the efficiency of production potential management of the enterprise by its components]. *Ekonomichni studii*. № 4(22), 2018. S. 29–33.
2. Kasianova N. V., Solokha D. V., Morieva V. V. et al. *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta vykorystannia* [Enterprise potential: formation and use] (2nd ed., rev. and add.). Tsentr uchbovoi literatury, 2013.
3. Kostyrko R. O. Kompleksnyi pidkhid do stratehichnoho analizu potentsialu finansovo-ekonomichnoi stiikosti hospodariuiuchoho sub'iekta [Comprehensive approach to strategic analysis of the potential of financial and economic stability of an economic entity]. *Visnyk Nats. universytetu "Lvivska Politehnika". Seriia: Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*. № 578, 2007. S. 141–145.
4. Krasnorutskyi O. O., Nitsenko V. S., Zakharchenko O. V. *Optymizatsiia formuvannia ta vykorystannia ekonomichnoho potentsialu v silskohospodarskykh pidpriemstvakh* [Optimization of formation and use of economic potential in agricultural enterprises]. TOV «Leradruk», 2013.
5. Levchenko Yu. H., Cherednychenko O. A. Upravlinnia vyrobnychym potentsialom pidpriemstv kharchovoi promyslovosti [Management of production potential of food industry enterprises]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii*. № 35, 2010. S. 128–133. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/10311>
6. Panteleiev M. S., Shmatko N. M. Formuvannia mekhanizmu stratehichnoho upravlinnia potentsialom pidpriemstva [Formation of the mechanism of strategic management of enterprise potential]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. № 41, 2013. S. 209–215.
7. Sarai N. I. Vyrobnychiy potentsial pidpriemstva: sutnist ta osoblyvosti diahnostryky [Production potential of the enterprise: essence and features of diagnostics]. *Innovatsiina ekonomika*. № 12, 2012. S. 100–103.
8. Khryniuk O. S., Boiko T. O. Vyrobnychiy potentsial pidpriemstva: pidkhody ta metody yoho otsinky [Production potential of the enterprise: approaches and methods of its evaluation]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. № 12, 2012. S. 100–103.

Надійшла до редакції 25.08.2021.